

wiadomości wydziałowe

Szkoła Nauk Humanistycznych i Społecznych

Wydział Artystyczny

Sztuka a terapia

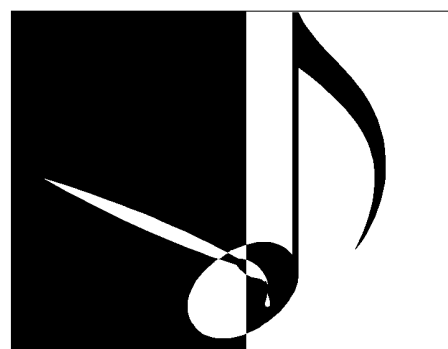
Ogólnopolska Konferencja Naukowa nt. *Sztuka a terapia* odbyła się w dniach 1-2 lutego br. w Zielonej Górze. Organizatorem konferencji był Zakład Dydaktyki Muzyki Instytutu Kultury i Sztuki Muzycznej Uniwersytetu Zielonogórskiego. Celem konferencji było ukazanie związków sztuki i terapii oraz podkreślenie terapeutycznych walorów sztuki. Tematyka wystąpień dotyczyła możliwości wykorzystania form terapii przez sztukę w praktyce pedagogicznej, terapii osób niepełnosprawnych, psychologiczno-pedagogicznych uwarunkowań terapii sztuką.

Podczas konferencji wystąpili pedagodzy, psychologowie, terapeuci i lekarze z renomowanych placówek uniwersyteckich, pedagogicznych i artystycznych (m.in. z Warszawy, Lublina, Bydgoszczy, Torunia, Gdańska, Katowic, Wrocławia, Rzeszowa, Poznania, Olsztyna). Podczas obrad plenarnych prezentowano najnowsze poglądy naukowe, nowatorskie projekty, doświadczenia teoretyczno-praktyczne w pracy z dziećmi i młodzieżą.

Gości powitał dyrektor Instytutu Kultury i Sztuki Muzycznej prof. Juliusz Karcz, a JM Rektor Uniwersytetu Zielonogórskiego prof. Michał Kisielewicz, otwierając konferencję, wskazał na ważność problematyki sztuki i terapii w edukacji, wychowaniu i życiu ludzi.

O wartości sztuki w wychowaniu mówiła prof. Barbara Nowak z Akademii Muzycznej i Uniwersytetu A. Mickiewicza w Poznaniu, prof. Krystyna Ferenz (Uniwersytet Zielonogórski), omówiła funkcje sztuki w różnych koncepcjach edukacyjnych. Prof. Zofia Konańszkiewicz z Akademii Muzycznej w Warszawie swoje wystąpienia poświęciła relacjom wychowania, terapii i sztuki w odniesieniu do dziecka, podkreśliła kompetencje nauczyciela-terapeuty, które mają wpływ na efektywność terapii przez sztukę. Kontynuacją tych rozważań był referat dr Mirosława Kisiela z Górnośląskiej Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Mysłowicach dotyczący profilaktyki muzycznej w pracy dydaktyczno-wychowawczej nauczyciela-animatora muzyki.

Nurt muzyczny przewijał się w kolejnych referatach, np. dr Kingi Lewandowskiej (Uniwersytet Gdański) nt. *Muzyka w biegu życia oraz jej wykorzystanie w dydaktyce i terapii*, dr Lucyny Matuszak (Uniwersytet M. Kopernika w Toruniu) *Terapeutyczne walory muzyki*. Prof. Dominika Kwaśnik (Akademia Świętokrzyska w Kielcach) poruszyła problematykę zaburzeń i rehabilitacji głosu. Zagadnienie to kontynuowały: mgr Iwona Kowalkowska (Uniwersytet Zielonogórski), ad. Aleksandra Bubicz (Uniwersytet M. Curie-Skłodowskiej), dr Halina Laskowska (Akademia Bydgoska) i inni. Dr Agnieszka Weiner ukazała temat wykorzystania piosenek w kształtowaniu integracji percepcyjno-motorycznej dzieci. O sensie sztuki na podstawie rozważań H. Reada mówiła mgr Barbara Literska (Uniwersytet Zielonogórski). Dr Danuta Berezowska (Akademia Pedagogiki Specjalnej w Warszawie) skupiła uwagę słuchaczy na zagadnieniach muzykoterapii w środowisku akademickim i lekarskim. Dr Paweł Cylulko (Akademia Muzyczna we Wrocławiu) podkreślał znaczącą rolę terapeutyczną polskich kolęd i pastorałek. Muzykoterapii, jako jednej z form terapii przez sztukę swoją uwagę poświęcili: mgr Ewa Frydel-Jasińska (Szkoła Policealna Promocji Zdrowia Publicznego w Krakowie), dr Lidia Kataryńczuk-Mania, Alicja Rusewicz, prof.

Irena Marciniak (Uniwersytet Zielonogórski), dr Anna Pękala (Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Częstochowie). Dużym zainteresowaniem wśród słuchaczy konferencji cieszył się artykuł dr Haliny i Marka Portalskich (Politechnika Poznańska) pt. *Wybrane techniki akustyczne w monitorowaniu terapii*. Autorzy przedstawili badania oddziaływań przetworzonych wibracji wywołanych muzyką oraz wybranymi dźwiękami (np. misy tybetańskie) na człowieka.

W kręgu problematyki arteterapii znalazły się wystąpienia prof. Wity Szulc (Akademia Medyczna w Poznaniu, Uniwersytet A. Mickiewicza) pt. *Arteterapia - nurty edukacyjne i medyczne*. Prof. Piotr Rozmyślowski (Wyższa Szkoła Pedagogiczna TWP w Warszawie) poruszył zagadnienie korygowania zaburzeń u dzieci poprzez arteterapię. O *Praktyce sztuki jako terapii* referował prof. Eugeniusz Józefowski (Uniwersytet Zielonogórski). Dr Ewa

UCZESTNICY KONFERENCJI (REFERUJĄCY)

Piwowarska (Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Częstochowie) podkreślała znaczącą rolę terapeutycznej funkcji plastyki. O *Projekcji rodziny w życiu dziecka* mówiła dr Bernadeta Szczupał z Akademii Pedagogiki Specjalnej w Warszawie. Zagadnienie rysunku jako źródła informacji o samopoczuciu dziecka było przedmiotem referatu dr Mirosławy Nyczaj-Drag (Uniwersytet Zielonogórski). Dr Anna Wolska z Uniwersytetu Szczecińskiego mówiła o miejscu muzyki i rysunku w psychoterapii. Prof. Pola Kuleczka (Uniwersytet Zielonogórski) wystąpiła z referatem nt. *Przywrócenie sobie czyli terapeutyczna rola literatury dla dzieci*. Dr Irena Borecka z Wyższej Szkoły Zawodowej w Wałbrzychu mówiła o *Biblioterapii wobec kryzysu wieku dorastania*.

Inny nurt rozważań prezentowały prof. Alicja Kuczyńska oraz dr Hanna Makowska z Uniwersytetu Wrocławskiego mówiąc o *Dramie, która leczy*. Piotr Wolski (Uniwersytet Szczeciński) wystąpił z referatem nt. *Możliwości i ograniczenia architektury jako czynnika terapeutycznego*. Ad. Maria Jałocha (Uniwersytet Zielonogórski) poświęciła swoje wystąpienie zagadnieniu tańca, jako jednej z form arteterapii.

Uwagę słuchaczy zwróciło wystąpienie dr Eweliny Jutrzyzny (Akademia Pedagogiki Specjalnej w Warszawie) nt. *Psychologiczno-pedagogiczne aspekty terapii przez sztukę osób niewidomych i upośledzonych umysłowo* oraz dr hab. Jadwigi Uchyły-Zroski (Uniwersytet Śląski/filia w Cieszynie) pt. *Rewalidacja i wychowanie przez muzykę w szkole specjalnej. Działania arteterapeutyczne w powstającym Dolnośląskim Ośrodku Osób Twórczych* opisała mgr Małgorzata B. Siemień. Zagadnieniu terapii przez sztukę w edukacji swoje wystąpienia poświęciły: dr Lidia Kataryńczuk-Mania (Uniwersytet Zielonogórski) oraz mgr Małgorzata Buczniewska (Gimnazjum w Tomaszowie) – *Terapia muzyką w edukacji dzieci* a także dr Anna Boguszewska (Uniwersytet M. Curie-Skłodowskiej w Lublinie) – *Założenia przedmiotu „sztuka” a funkcja terapeutyczna sztuki*. Dr Agnieszka Nowak-Łojewska (Uniwersytet Zielonogórski) wystąpiła z artykułem *Edukacyjny i terapeutyczny wymiar zintegrowanych zadań w kształceniu dzieci wczesnoszkolnych*. Podsumowania obrad dokonali prof. Juliusz Karcz i dr Lidia Kataryńczuk-Mania (Uniwersytet Zielonogórski) w wystąpieniu pt. *Sztuka a terapia*.

Podczas trwania konferencji odbyło się pięć warsztatów na następujące tematy: *Taniec w kręgu z improwizacją* (mgr Joanna Zwolęńska), *Drama w pracy z dziećmi* (mgr Marta Szabelska-Holeksa, mgr Anita Stefańska), *Maska – jaki jestem? jaki chciałbym być?* (mgr Karolina Siodmiak, mgr Aleksandra Lewandowska), *Masaż dźwiękiem wg Petera Hessa* (dr Lidia Kataryńczuk-Mania, dr Halina i Marek Portalscy) oraz *Relaksacja przy muzyce* (dr Kinga Lewandowska).

W ramach konferencji odbyły się dwa koncerty (1 lutego) – o godz. 15¹⁵ koncert uczestników Lubuskich Prezentacji Wokal-

OD LEWEJ: PROF. MICHAŁ KISIELEWICZ (REKTOR UNIWERSYTETU ZIELONOGÓRSKIEGO), PROF. JULIUSZ KARCZ (DYREKTOR INSTYTUTU KULTURY I SZTUKI MUZYCZNEJ)

WARSZTAT: MASAŻ DŹWIĘKIEM WG PETERA HESSA (STOJĄ OD LEWEJ: DR INŻ. MAREK PORTALSKI, DR LIDIA KATARYŃCZUK-MANIA)

WARSZTAT: MASKA – JAKI JESTEM? JAKI CHCIAŁBYM BYĆ?

nych Dzieci i Młodzieży Specjalnej Troski oraz o godz. 19⁰⁰ koncert w wykonaniu: mgr Iwony Kowalkowskiej (śpiew), ad. Aleksandry Bubicz (śpiew), prof. Juliusza Karczka (fortepian), Jolanty Jakubowskiej (skrzypce), Weroniki Poręby (wiolonczela), Grzegorza Mania (fortepian). Koncert prowadziła Alicja Rusewicz.

Konferencja cieszyła się dużym zainteresowaniem wśród nauczycieli i naukowców, świadczą o tym liczne wywiady prasowe,

radiowe i telewizyjne oraz ogólna liczba uczestników czynnych i biernych – około 300 osób.

Honorowy patronat nad konferencją objął JM Rektor Uniwersytetu Zielonogórskiego prof. Michał Kisielewicz. Opiekunem naukowym konferencji był prof. Juliusz Karcz, a przewodniczącą Komitetu Organizacyjnego – dr Lidia Kataryńczuk-Mania. W pracach organizacyjnych konferencji uczestniczyli również: mgr Małgorzata Buczniewska, Ja-

nusz Buczniewski.

Konferencję wsparli finansowo: Prezydent Miasta Zielona Góra; Wydawnictwo Romy Koper ARKA; Wydawnictwo M. Rożak; Adam Kłyż – Płytkarstwo – sprzedaż materiałów budowlanych, import; Drukarnia Braci Dadyńskich; EkoWod; Jacek Włodarski – Dyrektor Oddziału TUIR Cigna STU S.A.; Stefania i Tadeusz Grondysowie.

Lidia Kataryńczuk-Mania

Nowości wydawnicze

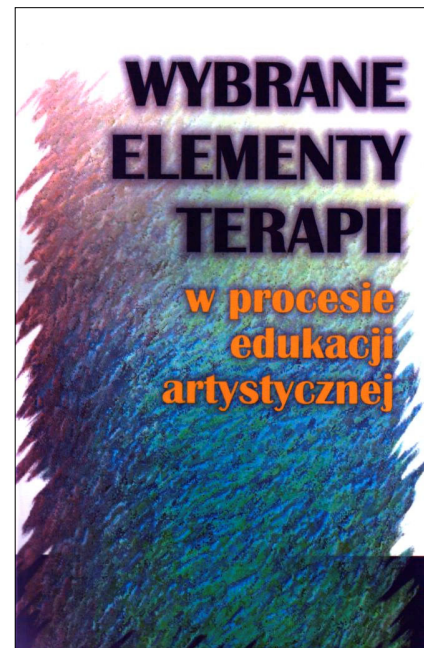
Zakład Dydaktyki Muzyki Instytutu Kultury i Sztuki Muzycznej informuje, że ukazała się praca zbiorowa pod redakcją Lidii Kataryńczuk-Mania pt. *Wybrane elementy terapii w procesie edukacji artystycznej*. Niniejsza publikacja zawiera artykuły dotyczące terapeutycznych walorów sztuki, możliwości jej wykorzystania w edukacji i terapii.

„Środowisko edukacyjne coraz częściej spotyka się z zaburzeniami rozwojowymi (fizycznymi i psychicznymi) uczniów. Istnieje więc potrzeba zintensyfikowania pracy terapeutycznej. Walory sztuki sprawiają, że edukacja artystyczna ma do spełnienia nowe, ważne zadania. Niniejsza publikacja skierowana jest przede wszystkim do pedagogów, terapeutów, psychologów oraz rodziców” (fragment Wprowadzenia).

„Wykorzystanie różnych dziedzin sztuki w terapii osób dotkniętych zaburzeniami zdrowia i rozwoju jest praktyką istniejącą i docenianą od dawna. Jednak naukowa wery-

fikacja stosowanych w procesie terapii metod i środków artystycznych oraz poszukiwania nowych możliwości stosowania szeroko rozumianej arteterapii stanowi zbyt skromnie jeszcze zapisaną kartę w nauce. (...) Książka zawiera teksty 19 autorów, których tematyka mieści się w zakresie przyjętego dla niej tytułu. Tematyka oscyluje wokół teoretycznych i metodycznych problemów arteterapii, w tym najszerzej muzykoterapii. (...) Recenzowana praca stanowi (...) szerokie spectrum tematyczne, zawiera różne podejścia do problematyki muzykoterapii i innych rodzajów arteterapii, napisana jest przez przedstawicieli różnych nauk szczegółowych. Dzięki temu książka wnosi różne koncepcje teoretyczne i metodyczne terapii stosowanej w procesie edukacji artystycznej” (fragment recenzji prof. Aleksandry Maciarz).

Lidia Kataryńczuk-Mania

Relacje ze studenckich koncertów

Pasja muzykowania rozgrzewa serca melomanów. Tzw. „gorączka koncertowa” czy wysoka temperatura emocjonalna, jaka panuje podczas ciekawych koncertów, może być również świetnym specyfikiem pomagającym przetrwać w dobrym nastroju smutne, zimowe dni.

W Instytucie Kultury i Sztuki Muzycznej nie odczuwa się chłodu i pośpiechu związanych z obecną porą roku. Atmosfera „podgrzewana” jest dzięki pasji muzykowania naszych studentów i pedagogów. Jeszcze dobrze nie przebrzmiały dźwięki królewskiego instrumentu - organów na koncercie w przepełnionej publicznością sali specjalizacji muzyka kościelna (w siedzibie IKiSM nie ma pomieszczenia posiadającego powierzchnię choćby sali kameralnej), gdy w styczniu odbyły się dwa, bardzo ciekawe spotkania muzyczne. Pierwsze, przygotowane przez studentów mgr Danuty Ługowskiej z Zakładu Dydaktyki Instrumentalnej, prezentowało polską muzykę fortepianową XX wieku. Dobry poziom wykonawczy, niebanalne interpretacje, świeżość i prostota studenckiego muzykowania, pozwoliły licznie zgromadzonemu słuchaczom zweryfikować praw-

dziwość istniejących stereotypów i mitów dotyczących „szpetoty” estetycznej, nikłej wrażliwości na piękno brzmienia i linię melodyczną twórców muzyki XX wieku. Kompozycje Tadeusza Szeligowskiego, Karola Szymanowskiego, Witolda Lutosławskiego zadowolili gusta publiczności, zaś prawdziwym „hitem” okazał się *Polonez* Wojciecha Kilara z filmu *Pan Tadeusz*.

Także w styczniu, w siedzibie IKiSM przy ul. Energetyków 2 odbył się inny koncert przygotowany przez pracowników IKiSM. Tym razem licznie zgromadzeni słuchacze zapoznali się z ciekawą, niestety stosunkowo rzadko prezentowaną literaturą fortepianową na cztery ręce. Studenci przygotowani przez ad. Małgorzatę Gajlesz i ad. Ludmiłę Pawłowską z Zakładu Dydaktyki Instrumentalnej wykonali utwory W. A. Mozarta, E. Griega, G. Bizeta, G. Faure, W. Lutosławskiego, R. Twardowskiego i in. Na podkreślenie zasługuje fakt udziału ad. M. Gajlesz w wykonaniu kompozycji W. A. Mozarta i E. Griega. Gorące brawa na koniec koncertu świadczyły o celności pomysłu artystycznego i wysokim poziomie wykonawczym uczestników.

Tak więc dla studentów i pedagogów IKiSM okres zimowy nie jest czasem osłabienia aktywności artystycznej i przypadkowego, okresowego obniżenia formy i kondycji. Trudna, specyficzna dziedzina wykonawstwa instrumentalnego nie kieruje się kryteriami kalendarza biologicznego. Muzyk-instrumentalista nie może odbudowywać utraconego poziomu wykonawczego w dłuższym okresie czasu, gdyż będzie to czas w koncertowym znaczeniu - stracony.

Już niedługo, bo w marcu, Zakład Dydaktyki Instrumentalnej IKiSM włączy się w realizację programu Dni Frankofonii na Uniwersytecie Zielonogórskim, przygotowując specjalne koncerty kameralne muzyki francuskiej: w wykonaniu studentów *Przeboje francuskiej muzyki klasycznej* oraz nauczycieli akademickich - *Muzyka francuska - czy tylko impresjonizm? Serdecznie zapraszamy społeczność uniwersytecką na organizowane przez nas spotkania muzyczne.*

Barbara Literska